

Велика Багачка: дата заснування та найдавніша історія містечка

Про дату заснування та найдавніший етап історії містечка Багачка на Пслі.

Ключові слова: козацький час, Велика Багачка, Багачка, слобода, Клосинський Ян, Різдвяно-Богородицька церква, 1630 рік.

Визначення дати заснування будь-якого населеного пункту є одним з найважливіших завдань для його історико-культурного розвитку. Особливо важливим це є для історичних населених місць, що затверджені Постановою Кабінету Міністрів України № 878 від 26 липня 2001 р.

Давні населені пункти Полтавщини, що в XVII – XVIII ст. функціонували як полково-сотенні центри, а нині — є існуючими селищами чи містами, — можна розподілити на дві групи: 1) давньоруські «гради», які були перезаселені наприкінці XVI – у XVII ст., та 2) фортеці, що були засновані на необжитих місцях у XVII ст.

Автором в обох напрямках вже здійснено чимало досліджень щодо найдавніших укріплень Полтавщини, де поряд із описовими частинами археологічних пам'яток подаються сучасні уявлення щодо часу заселення чи перезаселення тієї чи іншої фортеці. Такими є, наприклад, Лукім'я [18], Яблунове [24], Сенча [19], Гребінка [23] у Посуллі, Говтва [17; 23] і Хорол [22] у Псільському басейні, Старі Санжари [20], Рублівка [21], Котельва [16] в Поворсклі.

Одним із таких населених пунктів Полтавщини, що відноситься до другої групи (заселені за козацької епохи) є сучасне селище Велика Багачка. Примітно, що майже всі дати заснування населених пунктів, які зазначені для історичних населених місць у вищезазначеній Постанові КМУ 2001 р., є недостовірними: особливо вражає те, що найбільше помилок міститься не для більш віддаленої в часі давньоруської доби, а саме для містечок XVII ст.

Така ж доля спіткала й Велику Багачку, якій у зазначеній Постанові «виділена» дата заснування — кінець XVI — початок XVII ст. Причому навіть недостовірної інформації, звідки ця дата могла бути взята для підготовки документу державного рівня, віднайти не вдалося й дотепер. Саме тому при підготовці Історико-архітектурного опорного плану Великої Багачки, в якому автор входить до складу укладачів, було проведене історичне дослідження з метою встановлення так би мовити «коренів» заснування містечка.

Для досягнення зазначеної мети був залучений корпус документів, зокрема — дані з Головного архіву давніх актів у Варшаві (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, — далі AGAD) [3; 4], а також раніше опубліковані джерела [2; 6; 14]. Важливою для історіографії вивчення пам'ятки залишається й мапа 1648 р. Г. Л. де Боплана [1], де Багачка показана як «слобода, нова осада», відповідно до розшифровки умовних позначень.

Окремі джерела з історії містечка опубліковані в наукових дослідженнях чи історичних розвідках, та були певною мірою вже проаналізовані. Такими є, наприклад, робота О. І. Левицького, присвячена історії головної церкви Багачки та церковним старожитностям у ній [9], праці Д. Вирського [5] та В. Кривошеї [8].

Першим дослідженням, де в тій чи іншій мірі приділялася увага часу заснування Багачки, була праця Л. Падалки [13]. У контексті вивчення Середнього Придніпров'я її історію побіжно досліджував Д. Вирський [5]. Історія селища та мікрорегіону відображена у краєзнавчих роботах Ю. Осовського [11; 12], хоча й тут ми не маємо чіткої постановки завдання встановлення дати заснування селища, а наведена найдавніша згадка про нього (1629 р.) є помилковою.

Таким чином, досліджуване питання до моменту підготовки Історико-архітектурного опорного плану містечка [7] залишалося фактично не вирішеним. Уже в зазначеному документі, за результатами роботи колективу авторів, було визначено найбільш точну для сьогодення рівня знань дату заснування населеного пункту.

Наразі найдавнішим джерелом про осадження місця, де пізніше з'явилося містечко Велика Багачка, є документ, даний у Варшаві й датований 20.09.1630 р., що має назву «Nadanie pustego uroczyszcza Bohaczka “z gruntami, polami Bałakłyka, Rudka

nazwanemi do tej pustoszy Bohaczka wymierzonymi” nad rzeką Psłem w woj. kijowskim, w administracji mirhorodzkiej, Janowi Kłosińskiemu i jego żonie Elżbiecie Wyszkwowskiej» (перекл.: Надання пустого урочища Богачка з грунтами, полями Балакліка, Рудка званими, до тієї пустоші Богачка виміряними, над річкою Пслом, у воєводстві Київському, в адміністрації Миргородській, Яну Клосинському та його дружині Ельжбеті Вишковській) [AGAD. MK, Ks. 178, k. 189–190].

Д. Вирський у Київських гродських книгах віднайшов запис від 12.01.1633 р., де йде мова про те, що «пана Івана Клосинського село Богачка діличне» («Pana Iwana Kłosinskiego wieś Bohaczka Dziedziczna») [5, с. 46].

Люстрація Київського воєводства 1636 р. описує у складі Канівського староства Богачку вже як містечко і нову слободу (тобто, звільнену від податків), що знаходиться у держанні того ж Я. Клосинського, відповідно до королівського привілею. На той час у містечку нараховувалось 39 підданих, згадувався фільварок при населеному пункті, млинок, що приносили 128 флоринів прибутків [2, с. 223–224].

26.01.1637 р. датоване підтвердження від нового короля Владислава IV [перше дарування 1630 р. було від Сигізмунда III] пожиттєвого права на володіння пустого [на 1630 р., на час появи першої грамоти] урочища Богачка над річкою Пслом для Яна Клосинського, та його другої дружини Софії Заборовської («... pustego uroczyszczca Bohaczka nad rzeką Psłem w woj. kijowskim, administracji mihorodzkiej, dokonanego przez Jana Kłosińskiego z pierwszej żony, Elżbiety Wyszkwowskiej, na osobę jego obecnej żony, Zofii Zaborowskiej») [AGAD. MK, Ks. 181, k. 146v–147v].

З цього ж документу дізнаємося, що Я. Клосинський отримав ці землі від Сигізмунда III, зокрема, за роботу зі збільшення «dochodów z saletry» [3, с. 84], — прибутків від добування селітри, — що свідчить про належність шляхтича до верхівки адміністрації «Селітряної держави». Також ім'я другої дружини Я. Клосинського, — Софії Заборовської, уроченки волинських шляхтичів, — схиляє Д. Вирського до думки, що й сам Ян був родом також із Волині [5, с. 45].

У цьому ж документі згадуються ті ж самі поля «Bolchlika» (виправлено з «Bolahlіka») та «Rudka», а також право на користування ближніми озерами [3, с. 84]. Кілька слів про зазначені

урочища: якщо топонім Балакліка/Болахліка однозначно можна локалізувати як майбутнє сотенне містечко Балаклійка, сучасне Балаклія, то «Рудка» пізніше (й тим паче нині) губиться серед «польових топонімів».

Зважаючи на те, що згодом (1646 р.) той же Я. Клосинський став осадником нового містечка Білоцерківка, розміщеного на межі його володінь за королівської згоди [AGAD. MK, Ks. 189, k. 507–508v; 4, s. 172–173], можна припустити розміщення цієї майбутньої фортеці саме на ґрунтах урочища «Рудка», котре фігурує в документах 1630-х рр. До того ж, тут, у місці впадіння р. Гнилиці до Псла, існувало багато боліт, відносно до яких, зазвичай, і застосовувався подібний топонім. Хоча осадження Білоцерківки — це предмет іншої, сподіваємося, майбутньої публікації.

Незабаром, 20.03.1637 р. був виданий документ про «дозвіл на фундацію містечка Богачка на місці слобід тієї ж маєтності Янові Клосинському і надання тому містечку різних вольностей та привілеїв, зокрема, двох торгових днів на тиждень (у вівторок та суботу) та права проведення чотирьох ярмарок, а також дозвіл робити мед, варити пиво та продавати їх зі звичайними податками [AGAD. MK, Ks. 181, k. 209v–211].

Найважливішим із-поміж наведеного є вказівка на те, що містечко Багачка лежить на однойменній річці, від найменування якої й отримало свою назву («... nad rzeką Psioł (Pslem) i rzeczką Bohaczka, od której wzięła nazwę...» [3, s. 107]. Тож маємо чергове підтвердження не лише назви гідроніму, а й прикладу переймання назви населеного пункту від більш давньої власної назви річки.

У цьому ж документі згадуються «границі містечка з хуторами», що окреслювали межі Багачанських маєтностей Клосинського:

1) вгорі по Пслу — по протилежну сторону від річок «Dolina Pułdrankowa i Tuch Rudka». Гідронім «Тух» зустрічається на багатьох топографічних картах, починаючи з середини XIX ст., впадає річечка з лівого боку Псла навпроти Устивиці [напр.: 15];

2) униз за течією до «Szymkowej Mogiły, na Szymków Przewóz i Bałaklika Rudka» [3, s. 107]. «Балаклійка Рудка» — безумовно, це сучасна однойменна річка, що впадає у Псел з правого боку біля містечка з такою ж назвою. Шимковий Перевіз, як і Шимкова Могила, що мала розмішуватися десь поряд, достовірно на разі

не локалізуються. Але наявність давньої переправи біля сучасного с. Красногорівка, якою за даними дослідників давньоруської доби користувалися ще князі у XI–XIV ст., впевнюють, що зазначений топонім належить саме цій місцині.

Важливим видається і той факт, що до власних назв річок, якщо такі є (Тух, Балаклійка), долучається топонім «Рудка», щоб, швидше за все, позначити маловодність цих річок. Звичайна «Рудка», згадувана до цього, тут не фігурує. А так, як тут описуються лише правобережні ділянки, вчергове впевнюємося, що «Рудка» без додаткового топонімічного визначення — це лівобережна частина маєтностей Клосинського.

Статус містечка, зафіксований у документі 1636 р., вже передбачав наявність для зазначеного населеного пункту певних укріплень. Цікаво, що дозвіл на їх будівництво («дозвіл на фундацію містечка») був виданий лише 1637 року, що й ми бачимо вище. Як здається, практика надання подібних прав пост-фактум, як й у даному випадку на фундацію містечка, було звичним явищем того часу.

Із занесених до гродських книг 6 червня 1646 р. даних дізнаємося, що Іван Проскур-Сущинський отримав королівський привілей на добра містечка Богачка над р. Пслон поблизу Миргорода [5, с. 70, 95]. За зауваженням Д. Вирського, це так звана «Oblata», тож оригінальний привілей Владислава IV мав бути підписаний раніше [5, с. 80]. Під тим же роком (5.09.1646 р.) маємо й декрет короля з наказом про те, щоб І. Проскура пану Клосинському у володінні містечком Багачка жодного насилля не чинив. Про заволодіння тим же І. Клосинським містечком Багачкою є скарга І. Проскури 21.10.1646 р. [5, с. 80–81].

Подібне «двовладдя» у володінні одним і тим же маєтком чи «добрами» — не рідкість для тих часів, адже документалістика при королівському дворі часто-густо перенадавала ті чи інші землеволодіння іншим землевласникам, «забуваючи» при цьому, що в них уже існували «господарі». Так, наприклад, «добра Богачка всіма Білоцерківкою та Балакліка» (щоправда, із зазначенням розміщення їх у Житомирському повіті, котрі, безперечно, є помилкою) за документом 19.01.1649 р. надавалися жовніру Миколайові Зацвіліховському (куму Б. Хмельницького, який перейшов на початку Хмельниччини на сторону короля [AGAD. MK, Ks. 191, k. 7–7v]).

Важливим є позначення Багачки («Вогако») на мапі 1648 р. Г. Л. де Боплана [1] як «слободи, нової осади», відповідно до розшифровки умовних позначень. Зважаючи на загальноприйнятту традицію того часу надавати право осадження слободи на 20 років, можемо стверджувати, що заснування населеного пункту відбулося не раніше 1628 року.

Достовірно можна стверджувати про розміщення у містечку Богачка сотенної адміністрації Полтавського полку лише з 1649 р. (за компутом-реєстром після Зборівської угоди). На той час до населеного пункту було приписано 256 чоловік, сотником був Іван Гузій [6, с. 36–40].

19 грудня 1650 р., після потепління дипломатичних відносин між Гетьманщиною та Річчю Посполитою в результаті укладення Білоцерківської угоди, Самійло Голуб отримав грамоту Яна-Казимира на слободи Богачку та Білоцерківку в Миргородській волості [8, с. 65]. Фігурування вказаного населеного пункту як «слободи», дає підказку про час його заснування не раніше 1630 р., адже більшість слобід тоді давалися на 20 років. Це, в цілому, узгоджується з попередніми даними.

Під 1654 р. у реєстрі козаків Багачанської сотні Полтавського полку згадується «Город Богачка Церков Рождество Прес[вя]тої Б[огороди]ци» [14, с. 63]. Зазначена духовна обитель була і на разі є головною церквою населеного пункту. За даними О. І. Левицького, дерев'яна Різдвяно-Богородицька церква була побудована у 1852 р. замість такої ж дерев'яної, зведеної 1710 р. [9, с. 38]. Аналогічні дані наводять В. О. Мокляк і В. А. Павленко [10].

У цій церкві на поч. ХХ ст. був іконостас, влаштований у 1738 р. за кошти сотника багачького Андрія Стефановича. Але найцікавішим серед церковних старожитностей виявився портрет, що зберігався у храмі: на ньому містилося зображення козака й підпис: тут представилася Михаїл Браславец, козак его королевской милостию, умер року божого 1644 декембрия 15 дня» [9, с. 38]. З усього цього маємо найдавнішу згадку про мешканця (крім його власників-шляхтичів) Багачки ХVІІ ст.

Отже, осадження сучасної Великої Багачки можна точно зафіксувати за 1630 роком. Хоча досить часто засвідчуючі це документи видавалися вже пост-фактум (як ми бачимо, зокрема, за документами 1636–1637 рр. щодо статусу містечка), але окремі з них дають підстави стверджувати про те, що у 1628 р. та до

19.01.1630 р. тут осади ще точно не було, адже Багачка рахувалася у пізніших документах як слобода.

Таким чином, на сьогоднішній день визначення дати заснування містечка за історичними джерелами визначається досить точно — 1630 рік. Доволі рідкісним для більшості населених пунктів Полтавщини, заснованих у першій половині XVII ст., є факт встановлення точної дати надання права на осаду, — 20 вересня. Ця дата, на наш погляд, є найбільш прийнятною для відзначення у майбутньому дня містечка. Цікаво, що нині День Багачки святкується 23 вересня, тому таке «зміщення» дати буде не лише логічним, а й історично справедливим. До речі, не існує й надмірних ускладнень для його «зміщення» в часі.

Зазначений факт, сподіваємося, буде врахований місцевою громадою і владою, адже на разі загальноприйнятою є тенденція до відзначення днів населених пунктів саме за датою/днем їх заснування, якщо така є відомою.

Джерела та література

1. *Delineatio Generalis CAMPORUM DESERTORUM vulgo UKRAINA, Cum adjacentibus Provinciis Bono publico erecta. per Guilhelum le Vasseur de Beauplan S.R.M. tici Architectum militare et Capitaneum; S.R.M.tis Sculpt: Guilhelmus Hondius fecit, Gedani, 1648.*
2. *Lustracye Królevszczyzn ziem ruskich Wołynya, Podola i Ukrainy z piérwszej połowi XVII wieku / Wydał A. Jablonovski // Źródła dziejowe. — Warszawa, 1877. — T. V. — 226 s.*
3. *Sumariusz Metryki Koronnej Księga Wpisów MK 181z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie / opracował Janusz Dąbrowski // URL: <https://historia.uj.edu.pl/documents/11050764/140970702/2SumariuszMK181.pdf/685e2354-6046-436c-9444-db50a257388d>.*
4. *Sumariusz Metryki Koronnej Księga Wpisów MK 189z Archiwum Głównego Akt Dawnych w Warszawie / opracował Janusz Dąbrowski // URL: <https://historia.uj.edu.pl/documents/11050764/140970702/11Sumariusz11MK189.pdf/331397a2-5b3b-43dc-b9ea-c8c1012af07f>*
5. **Вирський Д.** «Українне місто»: Кременчук від заснування до року 1764-го / Дмитро Вирський. — Вид. 2-ге. — К. : Вид. дім «Києво-могилянська академія», 2011. — 681 с.
6. *Джерела з історії Полтавського полку. Середина XVII – XVIII ст. / [упорядк. В. О. Мокляка]. — Т. I: Компуті та ревізії Полтавського полку. Компут 1649 р. Компут 1718 р. — Полтава : АСМІ, 2007. — 400 с.*
7. *Історико-архітектурний опорний план смт Велика Багачка Полтавської області з визначенням меж і режимів використання зон охорони*

- пам'яток та історичних ареалів / ПОГ «Інститут культурної пам'яті»; К., 2019 // Робочий архів ЦОДПА. — 106 арк., додатки.
8. **Кривошея В.** Генезалогія українського козацтва. Нариси з історії козацьких полків / Володимир Кривошея. — Вид. 2-ге, доповн. — К. : Вид. дім «Стилос», 2004. — 391 с.
 9. **Левицкий О.** Отчет об осмотре старинных храмов в г. Полтаве и в мм. Богачке и Шишаках, Миргородского уезда / О. Левицкий // Чтения в историческом обществе Нестора Летописца. — Книга семнадцатая. Выпуск III / [изд. под ред. Н. П. Дашкевича]. — К. : Типо-Литография Т. Г. Мейнандера и И. И. Врублевского, Пушкинская, 20, 1903. — С. 15–43.
 10. **Мокляк В. О.** Велика Багачка, смт, райцентр. Православної Церкви (з 1990-х — УПЦ МП) громада. Різдвяно-Богородицька церква / В. О. Мокляк, В. А. Павленко // Полтавіка: Полтавська енциклопедія; [ред. кол.: О. А. Білоусько, гол. ред., Т. П. Пустовіт, Ю. М. Варченко та ін.]. — Полтава : Полтав. літератор, 2009. — Т. 12: Релігія і церква. — С. 98.
 11. **Осовський Ю. В.** Велика Багачка: короткий історико-географічний нарис. — Велика Багачка : ВЦ «Археологія» ЦОДПА, 1996. — 136 с.
 12. **Осовський Ю. В.** Великобагачанщина: історико-географічний нарис. — Полтава: АСМІ, 2016. — 263 с.
 13. **Падалка Л. В.** Прошлое Полтавской территории и её заселение: исследование и материалы / Л. В. Падалка; издание ПУАК. — Полтава: тип. Тов-ва Печатного Дела, 1914. — 239 с.
 14. Реєстри Полтавського полку 1654 р. / НАН України, Ін-т істор. України; [упоряд. та авт. вступ. ст. Олександр Алфьоров, Олексій Монькін; відп. ред. Г. В. Боряк]. — К. : Ін-т істор. України, 2017. — 266 с.
 15. Ряд ХХІІІ. Лист 12. Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. Г. Полтавской. Исправлен по рекогносциров. 1869 г. // Военно-топографическая карта Полтавской губернии. Масштаб 3 вер. в дюйме. [Карты]. — СПб. : Военно-топограф. Депо, 1863–1878. — 1 атл. ([24] разв. л., [1] сб. л.). — Л. 14.
 16. **Шерстюк В. В.** До питання про час осадження містечка Котельва / В'ячеслав Шерстюк // Село Жуки — батьківщина літописця Самійла Величка: зб. ст. та мат-лів Третьої наукової конференції / [ред. кол.: Л. В. Бабенко, С. О. Біляєва, М. М. Кононенко (голова) та ін.; О. Б. Супруненко (відп. ред.)], ЦП НАНУ і УТОПІК; ДКіТ ПОДА; ПКМ імені Василя Кричевського; Полтав. район. рада. — Київ; Полтава: ЦП НАНУ і УТОПІК, 2019. — С. 32–37.
 17. **Шерстюк В. В.** Літописний Голтов у Нижньому Попсіллі та його округа / Шерстюк В. В. // Стародавній Іскоростень і слов'янські гради: зб. наук. пр. Міжнарод. археол. конференції, м. Коростень, 30 вересня — 3 жовтня 2008 р. / У 2-х т. / НАН України, Ін-т ареол. та ін.; [ред. кол.: Моця О. П. (гол. ред.), Івакін Г. Ю., Магомедов Б. В. та ін.]. — Т. 2. — Коростень: МПП «Трида С», 2008. — С. 230–234.

18. **Шерстюк В. В.** Лукіміське городище в нижньому Посуллі / В. В. Шерстюк // Старожитності Лівобережного Подніпров'я – 2018 = Anti quities of the Dniپر Left Bank Regions – 2018: зб. наук. пр. Пам'яті Г. О. Сидоренко (1918–1984) / ЦП НАН України і УТОПІК; Ін-т ареол. НАН України; ЦОДПА; ПКМ імені Василя Кричевського; [редкол.: Івакін Г. Ю., Ковальова І. Ф., Супруненко О. Б. (наук. і відп. ред.) та ін.]. — К.: ЦП НАНУ і УТОПІК; Дивосвіт, 2018. — С. 129–149.
19. **Шерстюк В. В.** Місто Синель-Сенча давньоруського і козацького часу та його округи / В. В. Шерстюк // Старожитності Лівобережного Подніпров'я — 2012: зб. наук. пр. / [ред. кол.: Івакін Г. Ю., Ковальова І. Ф., Супруненко О. Б. (відп. ред.) та ін.]. — Київ; Полтава : ЦП НАНУ і УТОПІК, 2012. — С. 160–179.
20. **Шерстюк В. В.** Рештки укріплень сотенного містечка XVII–XVIII ст. в Старих Санжарах / Шерстюк В'ячеслав // Мачуський збірник: зб. наук. пр. Вип. II: Над чумацьким шляхом / Мачухів. КМ; [за ред. А. Гейка]. — Полтава, 2018.
21. **Шерстюк В. В.** Рублівська фортеця XVII–XVIII ст. / В'ячеслав Шерстюк // Полтавський краєзнавчий музей. Маловідомі сторінки історії, музеєзнавство, охорона пам'яток: зб. наук. ст. / ДКІТ ПОДА; ПКМ імені Василя Кричевського; [ред. кол.: Бабенко Л. Л., Вожаденко В. В., Гаврилюк Н. О. та ін.; Супруненко О. Б. (гол. ред. кол.); Мокляк В. О. (наук. ред.)]. — Полтава : Арбуз, 2019. — С. 107–113. — Кол. вкл. II.
22. **Шерстюк В. В.** Хорол в добу козаччини: заснування містечка та його укріплення / В. В. Шерстюк // Хорольщина: від давнини до сьогодення: зб. наук. пр. та мат-лів конф. / ЦП НАН України і УТОПІК; УК ПОДА; ЦОДПА; ПКМ імені Василя Кричевського; Хорол. район. КМ; [ред. кол.: Н. О. Гаврилюк, Л. О. Гріфен, О. Б. Супруненко (відп. ред.) та ін.]. — Київ; Полтава: ЦП НАНУ і УТОПІК, 2017. — С. 59–69.
23. **Шерстюк В.** Говтвянське та Гребінківське городища пізньосередньовічного часу на Полтавщині / В'ячеслав Шерстюк // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні: зб. наук. ст. / [ред. кол.: Телегін Д. Я. (відп. ред.), Титова О. М., Бондаренко І. П. та ін.]; УТОПІК; ЦП НАН України і УТОПІК та ін. — К., 2009. — Вип. 18. — С. 120–127. — (Серія: «Бібліотечка «Часи козацькі»).
24. **Шерстюк В.** Яблунівське городище в долині р. Оржиця / В. Шерстюк, О. Прядко // Археологія & Фортифікація України: зб. мат-лів VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника, присвяченої 110-річчю від дня народження Сергій Миколайовича Бібікова та 100-річчю від дня народження Олександра Панкратовича Черниша / [редкол.: О. О. Заремба (відп. ред.), І. О. Старенький, П. А. Болтанюк та ін.]. — Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2018. — С. 140–149.

В'ячеслав Шерстюк

Велика Багачка: дата заснування та найдавніша історія містечка

Стаття присвячена визначенню дати заснування й окресленню найдавнішого етапу історії містечка Багачка на Пслі.

Ключові слова: козацький час, Велика Багачка, Багачка, слобода, Клосинський Ян, Різдвяно-Богородицька церква, 1630 рік.

Viacheslav Sherstiuk

Velyka Bahachka: Date of Founding and Ancient History of the Town

The article is dedicated to finding the date of founding and describing the most ancient historic period of Bahachka Town at the Psel River.

Keywords: the Cossacks Time, Velyka Bahachka, Bahachka, village, Klosynskiy Yan, Church of Nativity of Mary, 1630.

